

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Martina Lachmanna a soudců Mgr. Jana Ferfeckého a Mgr. Martina Bobáka ve věci

žalobkyně: **D&Z spol. s r. o.**, IČO: 00196304
sídlem Údlická 761, 184 00 Praha 8 - Dolní Chabry
zastoupená advokátem JUDr. Vilémem Šilarem
sídlem Bělehradská 679/94, 120 00 Praha 2

proti
žalovanému: **Magistrát hlavního města Prahy**
sídlem Mariánské náměstí 2/2, 110 01 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 3. 2022, č. j. MHMP 180819/2022,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a průběh správního řízení

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

1. Žalobkyně se svou žalobou domáhala zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného (**napadené rozhodnutí**), kterým žalovaný k jejímu odvolání zčásti změnil a ve zbytku potvrdil rozhodnutí Úřadu městské části Praha 3, odbor ochrany životního prostředí (**orgán ochrany přírody**) ze dne 6. 10. 2021, č. j. UMCP3 344024/2021 (**prvostupňové rozhodnutí**). Tím byla žalobkyně uznána vinnou z přestupku podle § 88 odst. 1 písm. c) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění rozhodném pro projednávanou věc (**ZOPK**).
2. Uvedeného přestupku se měla dopustit tím, že v červenci roku 2021 při realizace akce „Obnova vodovodních řadů ul. Bořivojova a Jagellonská, Praha 3“ nevhodnou technologií při výkopu poškodila čtyři stromy rostoucí v uličním stromořadí v ulici Bořivojova (3x trnovník akát, 1x lípu malolistou). Žalovaný do popisu skutku doplnil, že se tak stalo odhalením kořenového systému dřevin bez zajištění náležité ochrany proti vysychání, přetnutím kořenů 3 dřevin a ulomením/poškozením větví u čtvrté. Za to jí byla podle § 88 odst. 3 písm. a) ZOPK uložena pokuta ve výši 20 000 Kč. Zároveň byla žalobkyni uložena povinnost k náhradě nákladů řízení.
3. Žalovaný se v odůvodnění napadeného rozhodnutí zcela ztotožnil se závěry orgánu ochrany přírody, poukázal na to, že žalobkyně svým jednáním nepochybně poškodila předmětné dřeviny, což ani sama nerozporuje; pro pořádek toliko doplnil výrok rozhodnutí, pokud jde o konkrétní způsob spáchání přestupku. Žalovaný dále poukázal na Normu ČSN 83 9061, Technologie vegetačních úprav v krajině - Ochrana stromů, porostů a vegetačních ploch při stavebních pracích (**Norma ČSN**) a Standardy péče o přírodu a krajinu vydávané Agenturou ochrany přírody a Krajiny České republiky (**Standardy**).
4. K námitce poukazující na možnou aplikaci okolnosti vylučující protiprávnost v podobě přípustného rizika dle § 27 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupku a řízení o nich, v rozhodném znění (**přestupkový zákon**), žalovaný uvedl, že přípustné riziko je v přestupkovém právu výjimečným institutem a pro jeho aplikaci nebyly splněny zákonné podmínky. Výkopové práce nebyly prováděny v souladu s dosaženým stavem poznání a informacemi, které měla žalobkyně k dispozici a nejedná se ani o situaci, kdy by nebylo možné výsledku dosáhnout jinak. Žalovaný připomněl, že orgán ochrany přírody již ve svém vyjádření k provádění stavebního záměru, jakkoli právně nezávazném, upozornil, jak má být postupováno, aby nedošlo k poškození dřevin a odkázal na Normu ČSN.
5. K poukazu žalobkyně na § 23 odst. 1 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů, v rozhodném znění (**zákon o VaK**), a existenci ochranného pásma vodovodu, žalovaný zdůraznil, že se jednalo o plánovanou akci, nikoli řešení havárie. Zdůraznil, že přestože lze v ochranném pásmu vysazovat trvalé porosty jen se souhlasem vlastníka nebo provozovatele vodovodu, neznamená to, že je možné vysazené porosty ničit či poškozovat.

II. Obsah žaloby

6. Žalobkyně v podané žalobě nejprve shrnula dosavadní průběh správního řízení a závěry rozhodnutí obou stupňů. Shodně jako v odvolání pak popsala, že splňuje podmínky pro aplikaci okolnosti vylučující protiprávnost spočívající v přípustném riziku: je odbornou specializovanou firmou, vodovod byl v havarijním stavu, rekonstrukce vodovodů mají ekologický přínos, stromy se nacházely v ochranném pásmu bez souhlasu vlastníka vodovodu, nebylo možné použít bezvýkopovou technologii (nacházejí se zde domovní

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

přípojky), práce byly prováděny na veřejně prospěšném zařízení městské infrastruktury a místo napojení musí být volně přístupné.

7. Vůči závěrům žalovaného namítla, že úprava ZOPK nemá přednost před aplikací okolností vylučujících protiprávnost podle přestupkového zákona (**první žalobní bod**).
8. Ve zbytku, což soud identifikoval jako **druhý žalobní bod**, pak žalobkyně akcentovala existenci ochranného pásma vodovodu. Jeho význam žalovaný podle ní zcela ignoroval a nezabýval se jím. Připomněla, že v ochranném pásmu by se nemělo nic nacházet, proto není vinna přestupkem spočívajícím v poškození stromů (jež byly vysázeny bez potřebného souhlasu). Uzavřela, že se vždy snaží postupovat šetrně, v jejím případě šlo o nahodilý incident. Spor považuje za principiální, jelikož závěry správních orgánů vedou podle ní k neřešitelné situaci do budoucna.
9. Žalobkyně proto navrhla, aby soud napadené rozhodnutí zrušil.

III. Vyjádření žalovaného a replika žalobkyně

10. Žalovaný ve **vyjádření k žalobě** odmítl názor žalobkyně, že by aplikoval pouze ZOPK a upřednostnil jej před přestupkovým zákonem (**první žalobní bod**). Možným naplněním podmínek přípustného rizika se již v napadeném rozhodnutí zabýval s tím, že tyto dány nebyly; na již učiněných závěrech setrval. Poukázal i na to, že v jednom případě došlo i k poškození větví akátovníku, nikoli jen kořenů.
11. K **druhému žalobnímu bodu** (problematika ochranného pásma vodovodu) žalovaný předně zdůraznil, že zákon o VaK bez dalšího nezakazuje činnosti jako vysazování trvalých porostů v ochranném pásmu vodovodu, pouze je podmiňuje souhlasem. Ze žádného právního předpisu přitom nevyplývá, že by bylo možné svévolně poškozovat dřeviny z důvodu ochranného pásma vodovodu. Otázka souhlasu vlastníka či provozovatele vodovodu je z tohoto pohledu irelevantní. Opětovně připomněl, že na blízkost stromů byla žalobkyně upozorněna již ve vyjádření orgánu ochrany přírody.
12. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby.
13. V **replíce** k tomuto vyjádření žalobkyně jednak upozornila na to, že norma ČSN nemůže být nadřazena právním předpisům, konkrétně zákonu o VaK. Při absenci předchozího souhlasu a nemožnosti provést napojení přípojek bezvýkopově bylo vyjádření orgánu ochrany přírody v rozporu s právními předpisy a reálnými možnostmi rekonstrukce. Orgán ochrany přírody nemůže požadovat postup, který je v rozporu s realitou. Žalobkyně dodala, že k poškození dřevin nedošlo v žádném případě svévolně, došlo k němu jen v tom rozsahu, v jakém nebylo možné práce provést jinak.

IV. Posouzení věci Městským soudem v Praze

14. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a že splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Napadené rozhodnutí soud přezkoumal na základě skutkového a právního stavu v době vydání rozhodnutí a v mezích uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.), jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlížet z úřední povinnosti. Dospěl k závěru, že žaloba **není důvodná**.
15. O žalobě soud rozhodl bez nařízení jednání v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s., jelikož s tím strany souhlasily (jejich souhlas byl presumován). Sám pak neshledal potřebu provádět dokazování nad rámec správního spisu, jímž se samostatně dokazování neprovádí. Rovněž

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

účastníci řízení nenavrhovali žádné důkazní prostředky, jež by se nenacházely ve správním spise.

16. Jádrem sporu mezi účastníky řízení v předmětné věci je jednak naplnění podmínek pro vyloučení protiprávnosti jednání žalobkyně z důvodu přípustného rizika a dále vliv ochranného pásma vodovodu na možnost zásahu do dřevin v něm se nacházejících. Již na tomto místě přitom soud považuje za vhodné zdůraznit, že oběma otázkám se žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí věnoval, jak je zřejmé ze shora provedené rekapitulace. Tuto skutečnost žalobkyně v žalobě do značné míry pominula (nevzala v úvahu, že žalobou napadá právě rozhodnutí o odvolání) a zvláště v případě naplnění podmínek pro aplikaci přípustného rizika (**první žalobní bod**) pouze zopakovala, že ZOPK by neměl mít přednost před přestupkovým zákonem.
17. V této souvislosti soud připomíná, že řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu je postaveno na principu, že je to žalobce (žalobkyně), kdo s ohledem na dispoziční zásadu přísně ovládající tento typ soudního řízení předestírá správnímu soudu konkrétní důvody, pro které považuje napadené rozhodnutí za nezákonné. Obsah a kvalita žaloby v zásadě předurčuje obsah a kvalitu rozhodnutí soudu, jehož úlohou není žalobní argumentaci dotvářet. Soud se tak mohl věnovat žalobkyní uváděným skutečnostem pouze v míře obecnosti, v jaké je sama vznesla [srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu (NSS) ze dne 6. 10. 2015, č. j. 6 Afs 9/2015 - 31]. Pokud nadto vůči závěrům žalovaného nepředestřela dostatečně konkrétní názorovou oponenturu, nemusel pak ani soud hledat způsob pro alternativní a originální vyjádření závěrů, k nimž již správně dospěl správní orgán (rozsudek NSS ze dne 12. 11. 2014, č. j. 6 As 54/2013 - 128).
18. Soud tedy s přihlédnutím k naposledy uvedeným judikatorním východiskům za dané situace uzavírá, že se ztotožnil s argumentací, kterou již dříve uvedl žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí, tj. jakým způsobem se vypořádal s (ne)naplněním podmínek pro aplikaci přípustného rizika podle § 27 odst. 1 přestupkového zákona. Žalovaný v žádném případě netvrdil, že je nutné upřednostnit ZOPK před přestupkovým zákonem, naopak se zabýval i možným užitím přípustného rizika dle posledně citovaného ustanovení, pro jehož aplikaci ovšem neshledal splněné podmínky.
19. Podle tohoto ustanovení není čin jinak trestný přestupkem, *jestliže někdo v souladu s dosaženým stavem poznání a informacemi, které měl k dispozici v době svého rozhodování o dalším postupu, vykonává v rámci svého zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo v rámci svého předmětu činnosti společensky prospěšnou činnost, jíž ohrozí nebo poruší zájem chráněný zákonem, nelze-li společensky prospěšného výsledku dosáhnout jinak.*
20. Již žalovaný přitom žalobkyni na str. 8 napadeného rozhodnutí (i s odkazem na odbornou literaturu) vysvětlil, že uplatnění tzv. přípustného rizika bude v oblasti přestupkové odpovědnosti jen výjimečné. Půjde zde především o nové technologie a nové vědecké poznatky, jež se bez praktického vyzkoušení a potažmo jisté míry rizika v zásadě neobejdou, a proto nezbyvá než toto riziko i v právní rovině akceptovat. Riziko je přípustné pouze v nezbytné míře, respektive za splnění zákonem (poměrně přísně) stanovených podmínek (BOHADLO, D. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2018).
21. Žalovaný se rovněž dostatečně vypořádal s podmínkami aplikace přípustného rizika. Zdůraznil, že výkopové práce nebyly prováděny v souladu s dosaženým stavem poznání a informacemi, které měla žalobkyně k dispozici; stejně tak se v uvedeném případě nejedná

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

o situaci, kdy by nebylo možné společensky prospěšného výsledku (tj. obnovy vodovodního řadu) dosáhnout jinak. Žalovaný poukázal na stanovisko orgánu ochrany přírody a Normu ČSN a rovněž standardizované postupy umožňující dosáhnout požadovaného výsledku (viz výše). Žalobkyně tyto závěry blíže nezpochybnila, s obsahem normy ČSN či Standardů nijak nepolemizovala; v replice pouze uváděla, že bezvýkopové napojení přípojek nebylo realizovatelné.

22. Takto obecně koncipovaná argumentace (nevysvětlující, proč nelze při takto běžné činnosti, jako jsou výkopové práce kolem vodovodu, aplikovat standardizované postupy), nemůže zvrátit závěry žalovaného, opřené i o citace konkrétních odborně stanovených požadavků (str. 6 a 7 napadeného rozhodnutí). Žalobkyně tvrdila, že orgán ochrany přírody po ní nemůže požadovat nereálné postupy, blíže však nevysvětlila, proč nebylo možné postupovat šetrněji, tj. domovní přípojky napojit bezvýkopově, popřípadě, proč nemohla použít tlakovou vodu či supersonický vzduchový rýč, jako možnosti, které s odkazem na Standardy zmiňuje napadené rozhodnutí. To vše v situaci, kdy žalobkyně byla již ve vyjádření orgánu ochrany přírody upozorněna na nutnost šetrného přístupu a na riziko poškození stromů právě v ulici Bořivojova.
23. Uvedená námitka proto nemohla být důvodná – skutečnost, že žalovaný neshledal, že by tato okolnost vylučující protiprávnost byla dána, v žádném neznamená, že upřednostnil ZOPK před přestupkovým zákonem. Pouze na okraj pak soud dodává, že má pochybnost, zda vůbec může výměna vodovodních řadů (výkopové práce), nadto plánovaná a nečiněná za účelem akutního odstranění havárie, naplnit požadavek společensky prospěšné činnosti ve smyslu § 27 odst. 1 přestupkového zákona. Obecně totiž nejde o činnost, s níž je pojmově spojeno riziko pro zákonem chráněné zájmy, jež by měl institut přípustného rizika pokrývat (případné poškození dřevin, ale i komunikací či staveb, je excesem, nikoli společensky akceptovatelným nepříznivým důsledkem provádění takové činnosti).
24. Žalovaný se podle soudu dostatečně vypořádal i s problematikou ochranného pásma vodovodu (**druhý žalobní bod**). Předně je proto nutné odmítnout, že by tuto otázku zcela ignoroval: žalovaný, byť stručně, se k relevanci existence ochranného pásma podle § 23 odst. 1 zákona o VaK v napadeném rozhodnutí vyjádřil. Soud se s ním nadto ztotožňuje v závěru, že pro posouzení odpovědnosti za poškození dřevin je tato skutečnost irelevantní. Přestože § 23 odst. 5 písm. b) uvedeného zákona podmiňuje umístění trvalého porostu souhlasem vlastníka či provozovatele vodovodu, absence takového souhlasu nemůže znamenat, že vysazené porosty lze poškozovat (jak již příhodně uvedl žalovaný). Z posledně citovaného ustanovení ostatně nevyplývá, že by v ochranném pásmu vůbec nebylo možné vysazovat trvalé porosty, požaduje se pouze souhlas vlastníka či provozovatele (v ochranném pásmu se tudíž dřeviny mohou nacházet). Představa žalobkyně, že pouhá absence předchozího souhlasu může vést k pozastavení ochrany dřevin před poškozováním podle ZOPK, je zcela mylná a ze zákona o VaK nijak nevyplývá.
25. Pokud jde o možné dovolené poškození dřevin, soud poukazuje dále na to, že právnická nebo podnikající fyzická osoba se podle § 88 odst. 1 písm. c) ZOPK dopustí přestupku tím, že *poškodí nebo zničí bez povolení dřevinu nebo skupinu dřevin rostoucích mimo les*. Předmětné ustanovení navazuje zejména na ochranu dřevin upravenou v § 7 ZOPK. Podle odstavce prvního tohoto ustanovení jsou dřeviny *chráněny před poškozováním a ničením, pokud se na ně nevztahuje ochrana přísnější (§ 46 a 48) nebo ochrana podle zvláštních předpisů*. Legální definici pojmu poškození nebo ničení dřevin obsahuje § 2 odst. 1 vyhlášky č.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

189/2013 Sb., podle něhož se nedovolenými zásahy do dřevin, které jsou v rozporu s požadavky na jejich ochranu, rozumí *takové poškozování nebo ničení dřevin, které způsobí podstatné nebo trvalé snížení jejich ekologických nebo společenských funkcí nebo bezprostředně či následně způsobí jejich odumření*. V souladu s § 2 odst. 2 téže vyhlášky se o nedovolený zásah nejedná, *pokud je prováděn za účelem zachování nebo zlepšení některé z funkcí dřeviny, v rámci péče o zvláště chráněný druh rostliny nebo živočicha, v rámci péče o zvláště chráněné území prováděné v souladu s plánem péče nebo zásadami péče anebo v rámci péče o evropsky významnou lokalitu nebo ptačí oblast prováděné v souladu se souhrnem doporučených opatření*.

26. V žádném z citovaných ustanovení není stanovena výjimka ze zákazu poškození dřevin s ohledem na požadavky zvláštního zákona (zde ochranného pásma podle zákona o VaK). Z ničeho se nepodává, že by dřeviny rostoucí v ochranném pásmu vodovodu bylo možné poškozovat. Naopak, z rozsudku NSS ze dne 5. 11. 2015, č. j. 7 As 162/2015 - 59, lze (na půdorysu problematiky kácení dřevin v ochranném pásmu, resp. obvodu dráhy) dovodit, že ochranu a kácení dřevin rostoucích mimo les, jimiž jsou stromy a keře rostoucí jednotlivě i ve skupinách ve volné krajině i v sídelních útvech na pozemcích mimo lesní půdní fond, upravuje výlučně ZOPK. Soud v obecné rovině upozorňuje i na rozsudek NSS ze dne 2. 7. 2014, č. j. 1 As 54/2014 - 36, podle kterého pokud již k poškození dřevin dojde, jedná se vždy o zásah nedovolený (poškození je vždy nedovolené).
27. Ani tato námitka proto není důvodná.

V. Závěr a náklady řízení

28. Městský soud v Praze tedy uzavírá, že žalobu neshledal důvodnou, a tak ji v souladu s § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
29. Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého má účastník, který měl ve věci úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem. Žalobkyně neměla ve věci úspěch, proto jí právo na náhradu nákladů řízení nenáleží. Žalovanému pak žádné náklady v souvislosti s vedením předmětného řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly, a proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje,

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 8. ledna 2024

Mgr. Martin Lachmann v. r.

předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.